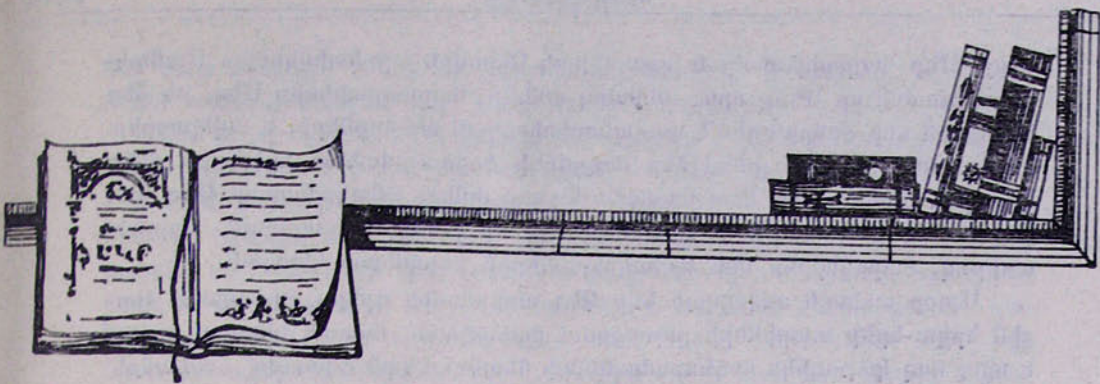

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՆԱՄԱԿԸ ՆՈՐԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐԴԻՆԱԼ ԺԱՆ ՎԻԼԼԱՐԱՆԴՍԻՆ*

ՆՈՐԻՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՐԴԻՆԱԼ ԺԱՆ ՎԻԼԼԱՐԱՆԴՍԻՆ

Վատիկան-Հռոմ

Այսու Մեր գրով հարկադրված ենք սրտի ցավով իրազեկ դարձնել Ձեզ մի պարագայի մասին, որը բնավ հաճելի չէ Մեզ: Խոսքը վերաբերում է հայ կաթողիկե որոշ հոգևորականների, որոնք այս վերջին տարիներին ցուցաբերում են այնպիսի մի ոգի և մեր մայր եկեղեցու ու ժողովրդի ծոցում կատարում են այնպիսի աշխատանքներ, որոնք երբեք չեն համապատասխանում մեր օրերի էկումենիկ ոգուն և նույնիսկ, Մեր կարծիքով, ձգտում են ինչ-որ չափով վնասել այն սքանչելի հարաբերություններին, որոնք զարգանում են ձեր մեծ եկեղեցու և Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու միջև, մանավանդ Մեր ամմոռանալի և պատմական այցելությունից հետո Հռոմ:

Մենք շատ հատակ կերպով հիշում ենք, որ 1970 թվականին Վատիկան Մեր գտնվելու ժամանակ, Դուք մայիսի 11-ի գիշերը, Մեզ հետ պաշտոնական մի տեսակցության պահին, որին ներկա էր նաև Արևմտյան Եվրո-

* «Էջմիածին» ամսագրի սույն համարում (էջ 22) հրապարակված Մայր Աթոռի Դիվանի 1976 նոյեմբեր 20 թվակիի Հայտարարության առնչությամբ Վեհափառ Հայրապետն անհրաժեշտ գտավ մի հատուկ գրությամբ Հայտարարության մեջ նշված պարագաները բարի ուշադրությանը հանձնել Հռոմի կաթողիկ եկեղեցու կենտրոնի Քրիստոնյաների միության քարտուղարության հախագահ Նորին Գերազանցություն կարդինալ Ժան Վիլլերանդսին ուղղված սույն համակով:

Վեհափառ Հայրապետը նույն առիթով և անհրաժեշտ լուսաբանություններով համակներ հղեց նաև մեր նվիրապետական Աթոռների զահակալներին, թեմակալ սրբազան առաջնորդներին, հայ եկեղեցու բարձրաստիճան հոգևորականներին և մի շարք հոգևոր հովիվներին:

պայի Մեր հայրապետական պատվիրակ Սերովքե արքեպիսկոպոս Մանուկյանը, առանց որ Մենք որևէ ակնարկ անենք, հայտարարեցիք Մեզ, թե ձեր եկեղեցին մեր օրերին դեմ է դավաճափոխական արարքների, և ավելացրիք. «Եթե մեան դեպքեր լինեն ձեր ժողովրդի ծոցում, վատահ եղեք, թե մենք այդպիսի արարքների հետ համաձայն չենք լինի»: Բնականաբար Մեզ հաճելի եղավ Ձեր այդ հայտարարությունը, որ Մենք հետագայում, հարմար առիթով, հայտնեցինք մեր եպիսկոպոսներին քերականի կերպով:

Այսօր սակայն ստիպված ենք Ձեզ այդ մասին գրելու, որովհետև վերջին երկու-երեք տարիների ընթացքում մանավանդ, հստակ կերպով երևում է որոշ հայ կաթողիկե հոգևորականների հետևողական ձգտումը՝ թափանցելու մեր մայր եկեղեցուն հավատարիմ ժողովրդի հավաքական և անհատական կյանքից ներս, մշակութային և հայ ազգային գործունեության ճանապարհով՝ որոշ համայնքների մեջ կատարելով նույնիսկ դավաճափոխության ակտեր հայտնի կամ ծածուկ կերպով: Նման տեղեկություններ հասել են Մեզ թե՛ Եվրոպայից (Ֆրանսիայից, Ավստրիայից, Իտալիայից) և թե՛ Հարավային Ամերիկայից (մանավանդ Սան-Պաուլոյից):

Այստեղ պետք է նշենք նաև Հոմի Լևոնյան միաբանության անդամ որոշ հոգևորականների կազմակերպյալ աշխատանքը Սովետական Հայաստանը լքող հայ քաղաքացիների շրջանակներում, որոնք Միացյալ Նահանգներ գնալու իրենց ճանապարհին կանգ են առնում Հոմում՝ հովանավորությանը և հոգատարությանը ներքև ամերիկյան պատկան կազմակերպությունների: Ահա այս պատեհությունից օգտվելով, Լևոնյան հոգևորականները շրջապատում են նրանց և դավաճափոխական աշխատանք կատարում իրենց քարոզություններով, սուրբ հաղորդությամբ և մկրտություններով: Այս իրողությունը ծանր անդրադարձում է ունենում սփյուռքում ապրող մեր ժողովրդի զավակների, ինչպես նաև Սովետական Հայաստանի բնակչության վրա, որոնք Լևոնյանների այդ գործունեության մեջ տեսնում են ոչ միայն հակաէկումենիկ ոգի, այլև հակահայրենասիրական վերաբերմունք, իբրև Հայաստանից արտագաղթող քաջակերողների, արարք, որը հակահայկական քաղաքական ակտ է նկատում մեր հայրենաբնակ ժողովուրդը:

Առաջին համաշխարհային պատերազմի ընթացքում հայ ժողովրդի կեսի բնաջնջումից հետո, այսօրվա հայ հայրենիքի բնակչության թիվը պակասեցնելու ամեն արարք մեր ազգային գիտակցության առջև հավասար է ազգային դավաճանության: Եվ կարծում ենք, որ Լևոնյան միաբանությունը չափիտի ցանկանար այդպիսի տխուր դերի մեջ գտնվել որևէ ձևով:

Վերջին տարիներին դավաճափոխական բնույթ սկսած են ստանալ նաև հայ կաթողիկե հոգևորականների պարբերական սիստեմատիկ այցելությունները Սովետական Հայաստան և նրանց քարոզչական աշխատանքը անպաշտոն կերպով: Ինչպես հայտնի է Ձեզ, անցյալ հոկտեմբերին, Մայր Աթոռի հանդիսությունների առիթով, Կարապետ եպիսկոպոս Ամատունին մտադիր էր եղել նույնիսկ ոչ օրինական կերպով կաթողիկե մի հայ քահանա ձեռնադրել՝ առանց համապատասխան համայնքի գոյության մեր երկրում:

[Այս առթիվ պիտի ցանկանայինք նաև Ձեր ուշադրությանը հանձնել նույն Ամատունի եպիսկոպոսի նոր գիրքը՝ «Ոսկան Երևանցի և իր ժամանակը» վերնագրով՝ նվիրված Ոսկան վարդապետ Երևանցու կյանքին ու գործին, գիրք, որ լեցուն է անարդար և վիրավորական դատողություններով

մեր մայր եկեղեցու և մեր մի շարք հայրապետների նկատմամբ՝ բոլորովին հեռու ավետարանական սիրո և էկումենիկ եղբայրական ոգուց:

Այս բոլոր տխուր երևույթները հաստատելով, Մեր նախագահությամբ Գերագույն հոգևոր խորհուրդն անհրաժեշտ գտավ հրապարակել 20 նոյեմբեր 1976 թվակիր Հայտարարությունը՝ նպատակ ունենալով եղբայրական հրավեր կարդալ հայ կաթողիկե միաբանությանը անդամներին, որ նրանք հարգեն հայ ժողովրդի բազմադարյան մայր եկեղեցու հեղինակությունը, որ հարգեն մեր սեփական ազգային հայրենիքը շենցնելու և զորացնելու կամեցողությունը և, վերջապես, հարգեն մեր օրերի էկումենիկ ոգին, որի եռանդուն պաշտպաններից մեկն է հանդիսանում նաև Հոռմեական կաթողիկե եկեղեցին իր մեծ հեղինակությամբ:

Ներփակ ուղարկում ենք Ձեզ Մայր Աթոռի Դիվանի վերոհիշյալ Հայտարարությունը՝ ի գիտություն Ձեզ և ձեր Քարտուղարության:

Այս տողերը հղելով Ձեզ, Մենք այն խոր համոզումն ունենք, որ Դուք անձամբ, ձեր Քարտուղարությունը և ձեր եկեղեցին ուղիղ պիտի հասկանան և պիտի բաժանեն Մեր այս մտահոգությունները, որով ցանկանում ենք հեռացնել ամեն հնարավոր խոչընդոտ, ներկայիս և ապագային, քրիստոնեական սիրո հարաբերությունների ճանապարհից, հարաբերություններ, որոնք զարգանում են այնքան աստվածահաճո կերպով մեր երկու եկեղեցիների միջև:

Թույլ տվեք վերջացնել Մեր այս գիրը՝ բերելով Ձեզ Հայաստանյայց եկեղեցու և անձամբ Մեր եղբայրական սիրո և բարձր հարգանքի անկեղծ զգացմունքները դեպի սուրբ Պետրոսի պատմական Աթոռը և առաքելական ձեր մեծ եկեղեցին:

Ամենաբարի մաղթանքներով և եղբայրական սիրով ի Քրիստոս՝

ՎԱԶԳԵՆ Ա.

ԾԱՅՐԱԳՈՒՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ԵՎ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Մայր Աթոռ ս. Էջմիածին,
3-ը նոյեմբերի 1976 թ.

